

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู : จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนศึกษาใบความรู้ที่ ๑ “แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู : จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ” เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา (หมวด ๓ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ) ข้อ ๖ “ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ”

ประเด็น : ๑. แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู : จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

๒. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ

๑. แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู : จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

คุรุสภาได้ออกข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติที่กำหนดขึ้นตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา คือ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ต้องหรือพึงปฏิบัติตามประกอบด้วย พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องหรือพึงประพฤติตาม และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องหรือพึงละเว้น โดยมีแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และตัวอย่างของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

ครูต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่ โดยเสมอหน้า ครูต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ และครูต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ โดยต้องประพฤติและละเว้น การประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
๑. ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเมตตากรุณาอย่างเต็มกำลังความสามารถและเสมอภาค	๑. ลงโทษศิษย์อย่างไม่เหมาะสม
๒. สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็กเยาวชน และผู้ด้อยโอกาส	๒. ไม่ใส่ใจหรือไม่รับรู้ปัญหาของศิษย์หรือผู้รับบริการจนเกิดผลเสียหายต่อศิษย์หรือผู้รับบริการ
๓. ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล	๓. ดุหมั่นเหยียดหยามศิษย์หรือผู้รับบริการ
	๔. เปิดเผยความลับของศิษย์หรือผู้รับบริการเป็นผลให้ได้รับความอับอายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
๔. ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อ อุปกรณ์ และ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	๕. จูงใจ โน้มน้าว ยุยงส่งเสริมให้ศิษย์หรือผู้รับบริการปฏิบัติขัดต่อศีลธรรมหรือกฎระเบียบ
๕. ให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้ และเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง	๖. ชักชวนใช้จ้างวานศิษย์หรือผู้รับบริการให้จัดซื้อ จัดหาสิ่งเสพติดหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข
๖. เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็น ยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร	๗. เรียกร้องผลตอบแทนจากศิษย์หรือผู้รับบริการในงานตามหน้าที่ที่ต้องให้บริการ

๒. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ

แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้อธิบายจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ข้อ ๖ ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ในแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. ๒๕๓๙ ไว้ดังนี้

หลักการ

การแสดงออกของครูใด ๆ ก็ตามย่อมมีผลในทางบวกหรือลบ ต่อความเจริญเติบโตของศิษย์เมื่อครูเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาทุก ๆ ด้านของศิษย์ จึงต้องพิจารณาเลือกแสดงแต่เฉพาะการแสดงผลทางบวก พึงระงับและละเว้นการก้าวหน้าของศิษย์ทุก ๆ ด้าน

คำอธิบาย

การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติ ปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ หมายถึง การตอบสนองต่อศิษย์ในการลงโทษหรือให้รางวัลการกระทำอื่นใดที่นำไปสู่การลดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และการเพิ่มพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา

พฤติกรรมสำคัญ

๑. ละเว้นการกระทำที่ทำให้ศิษย์เกิดความกระทบกระเทือนต่อจิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมของศิษย์ ตัวอย่างเช่น

- ไม่นำปมด้อยของศิษย์มาล้อเลียน
- ไม่ประจานศิษย์
- ไม่พูดจาหรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการซ้ำเติมปัญหาหรือข้อบกพร่องของศิษย์
- ไม่นำความเครียดมาระบายต่อศิษย์ไม่ว่าจะด้วยคำพูด หรือสีหน้าท่าทาง
- ไม่เปรียบเทียบฐานะความเป็นอยู่ของศิษย์
- ไม่ลงโทษศิษย์เกินกว่าเหตุ

๒. ละเว้นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและร่างกายของศิษย์ ตัวอย่างเช่น

- ไม่ทำร้ายร่างกายศิษย์
- ไม่ลงโทษศิษย์เกินกว่าระเบียบกำหนด
- ไม่ใช้ศิษย์ทำงานเกินกำลังความสามารถ ฯลฯ

๓. ละเว้นการกระทำที่สกัดกั้นพัฒนาการทาง สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคมของศิษย์

- ไม่ตัดสินคำตอบถูกผิดโดยยึดคำตอบของครู
- ไม่ดูต่ำซ้ำเติมศิษย์ที่เรียนช้า
- ไม่ขัดขวางโอกาสให้ศิษย์ได้แสดงออกทางสร้างสรรค์
- ไม่ตั้งฉายาในทางลบให้แก่ศิษย์

ฯลฯ

*****

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.๒๕๕๐. สืบค้นเมื่อ
๘ สิงหาคม ๒๕๖๑. จาก <http://www.ksp-sp.k.or.th/spk๑/images/law/rule/๒๕๕๐.pdf>
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (๒๕๕๑). แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. ๒๕๓๙.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.